

Problém plagiátorství na vysokých školách

Abstrakt:

Problém plagiátorství a opisování byl zcela jistě spojen už s počátky školství vůbec, nikdy se ovšem nestal tak rozšířeným jako dnes. Doba, ve které jsme obklopeni chytrými informačními technologiemi a Internetem, je pro kopírování cizích myšlenek jako dělaná. Bohužel. Těžko dnes říct, kdo byl první tak líný, neschopný či ziskuchtivý, že ho napadla ona „geniální“ myšlenka.

To, že tento problém znali už ve starém Římě, dokazuje Ottův slovník naučný, kde se pod heslem plagiát dočteme, že „*Plagiát jest částečné zcizení duševního výplodu, který znám jest jako výsledek prvotnější práce duševní nějaké osoby druhé. I možno plagiovati vynález, plod umělecký, slovesný, výzkum vědecký a pod. Název pochodí od star. Římanův. U nich plagiarius slul ten, kdo odsouzen byl ad plagas (k bičování), když obchodoval osobou svobodnou jako s rabem.*“[\[1\]](#) Dnešní slovníky cizích slov nabízí výklad tohoto termínu poněkud jednodušeji, „*plagiát je nepřipustné, nedovolené napodobení uměleckého nebo vědeckého díla bez udání vzoru nebo doslovné přejímání částí cizího díla bez udání autora; dílo takto vzniklé, pozbývající charakter samostatné práce.*“[\[2\]](#) Osobně bych doplnila, že plagiátorství je dle mého názoru vždy podmíněno dosažením určitého zisku, ať již finančního, nebo osobního.

Prostředí vysokých škol a škol vůbec je dnes pravděpodobně jednou z oblastí, kterou problém opisování tíží nejvíce. Smyslem vysokých škol je mimo jiné vychovávat a vzdělávat určitou „elitu“ národa, tedy takové lidi, kteří se chtějí něco naučit, něco dokázat, kteří umí zatnout zuby, překonat se a chápou, že pro vysokoškolské vzdělání je potřeba něco obětovat. Je smutnou skutečností, že někteří ze studentů vysokých škol žádné větší oběti pro získání svého vytouženého titulu přinášet nechtějí. Proto přemýšlí, jak studium zvládnout bez co nejmenšího osobního zapojení a bez námahy. Opisování cizích myšlenek je napadne asi jako jedna z prvních cest. Na druhou stranu nutno říci, že rozmach plagiátorství nemá na svědomí jen snadný přístup k informacím a klávesová zkratka CtrlC a CtrlV. „*Má ho na svědomí také rozmach zadávání seminárních prací. Na některých školách je rozmach takový, že vypracování obrovského počtu nekoordinovaně zadávaných prací z různých předmětů jde za časové možnosti studentů. Studenti potom přemrštěné zatížení řeší pragmaticky tím, že celé odstavce či kapitoly přebírají od svých předchůdců případně z internetu tzv. metodou cut&paste. Beztak je většina zadávaných nebo dostupných témat již mnohokrát přežvýkána. Seminární práce jsou kromě toho často pouhé přehledy z odborné literatury, kdy jsou studenti od vyjadřování vlastních názorů často odrazováni. Takže nakonec jde pouze o to nějak vlastními slovy přežvýkat to, co již napsali jiní. Řadě studentů však akademická pravidla přebírání-citování cizích myšlenek nikdo předem neosvětlil.*“[\[3\]](#)

S tímto názorem se dá do určité míry souhlasit, ale nemyslím si, že autor má úplnou pravdu. Vše také záleží na oboru, který student studuje. Osobně si myslím, že např. můj obor /Informační studia a knihovnictví/, je oborem natolik dynamickým, kdy jsou naopak témata, která musíme zpracovávat, zcela nová a v češtině často ještě vůbec nezpracovaná. Tím pádem nemůžeme nikde opisovat, i kdybychom chtěli. Dokážu si ale představit, že student oboru klasické filozofie nebo práv toto může mít těžší - jsou to obory, ve kterých už byly publikovány tisíce kvalifikačních prací na podobná témata a pro studenty může být opravdu těžké hledat stále nové pohledy a originální myšlenky.

Nicméně, ani to by neměl být důvod k tomu, že při tvorbě diplomové práce sáhnou někam vedle a nenápadně si „vypůjčím“ intelektuální práci někoho jiného. Proto osobně velice oceňuji více než přínosný počín Masarykovy univerzity, která jako první vůbec zavedla nový projekt „*Odhalování plagiátů v závěrečných pracích studentů, jehož cílem je významně omezit opisování*“.[\[4\]](#)

Myšlenkou celého projektu je postupné zapojení všech vysokých škol na území ČR - teprve potom bude mít celý projekt smysl. Zatím bylo možné, že student např. právnické fakulty v Plzni sepíše svou diplomovou práci, k této se dostane student pražské právnické fakulty, opíše jí, a jeho práci poté opíše třeba student brněnské právnické fakulty. Jedna práce tak bude obhájena třikrát. A ve chvíli, kdy už je práce obhájena, student ukončil studia a získal diplom, není už možné, aby mu byl titul zpětně odebrán. Jako menším problémem se ale ukázalo, že ne všechny vysoké školy mají zájem své práce zveřejňovat. V seznamu zapojených institucí[\[5\]](#) např. chybí Karlova univerzita. Těžko říci, proč.

Celý tento postup, kdy jsou práce v elektronické podobě vkládány do systému a tam jsou porovnávány s desítkami tisíc dalších prací, je ve svém důsledku systémem kontrolním s represivním posláním. Někteří studenti to mohou cítit jako výhružně vztyčený prst nad celým jejich studiem. Jisté že, že už samotná existence tohoto systému má jistý preventivní účinek - zcela jistě odradí některé studenty od toho, aby kopírovali celé stránky textů. Minimálně se je budou snažit přepsat vlastními slovy.

Je ale nutné si uvědomit, že každý z nás může být právě tou osobou, jejíž práce a myšlenky budou vykradeny a kdosi jiný je bude hrdě vydávat za své neotřelé nápady. Tato představa se mně osobně tedy vůbec nezamlouvá - než sepíšu diplomovou práci, strávím nad tím velké množství času, stojí mě to úsilí, možná i nervy, a nakonec by to měl někdo bezpracně zkopírovat? I z tohoto důvodu jsem zcela pro to, aby byly veškeré písemné práce automaticky porovnávány.

Jen bych možná na závěr ještě doplnila jednu důležitou věc, která by neměla být podceňována - a tou je výchova. Je totiž možné, že mnoho studentů netuší, že kopírovat cizí myšlenky bez uvedení citace nelze, nevědí, jak správně citovat, jak pracovat s tématem, jak vůbec zpracovávat vysokoškolské práce. Proto by bylo vhodné všem studentům během prvních ročníků studia toto vysvětlit, naučit je pracovat s textem, s informacemi, chtít po nich samostatné myšlení a vlastní názory. I toto může být totiž cesta ke zvýšení kvality prací a ke snížení chuti opisovat.

Použitá literatura:

Do boje proti plagiátorství se zapojí polovina veřejných vysokých škol v ČR. Tisková zpráva. [on-line] Dostupné z URL:<http://is.muni.cz/clanky/2007_plagiaty.pl?lang=en/>

KLIMEŠ, Lumír. Slovník cizích slov. 6., přeprac. a doplněné vydání. Praha: SPN, 2002. 862 s.

MÜNICH, Daniel. *Plagiátorství je někdy cestou jak přežít.* [on-line] Dostupné z URL:<<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/daniel-munich.php?itemid=1455>>

Ottův slovník naučný : ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Devatenáctý díl, P - Pohoř. V Praze: J. Otto, 1902. 1051 s.

Vysokoškolské kvalifikační práce. [on-line] Dostupné z URL:<www.theses.cz>

[1] *Ottův slovník naučný : ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí.* Devatenáctý díl, P - Pohoř. V Praze: J. Otto, 1902. Str. 828.

[2] KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov.* 6., přeprac. a doplněné vydání. Praha: SPN, 2002. 862 s.

[3] MÜNICH, Daniel. *Plagiátorství je někdy cestou jak přežít* [on-line]. [cit. 30.3.2008] Dostupné z URL: <<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/daniel-munich.php?itemid=1455> >

[4] *Do boje proti plagiátorství se zapojí polovina veřejných vysokých škol v ČR.* Tisková zpráva [on-line]. [cit. 30.3.2008] Dostupné z URL:<http://is.muni.cz/clanky/2007_plagiaty.pl?lang=en/>

[5] Vysokoškolské kvalifikační práce [on-line]. [cit. 30.3.2008] Dostupné z URL:<www.theses.cz>

Zdražilová Iva. Problém plagiátorství na vysokých školách. *Inflow: information journal* [online]. 2008, roč. 1, č. 5 [cit. 2009-07-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.inflow.cz/problem-plagiatorstvi-na-vysokych-skolach>>. ISSN 1802-9736.

Zdroj: <<http://www.inflow.cz/problem-plagiatorstvi-na-vysokych-skolach>>